

Oikeustapauskokoelma

Asia C-290/16

Air Berlin plc & Co. Luftverkehrs KG
vastaan

**Bundesverband der Verbraucherzentralen und Verbraucherverbände – Verbraucherzentrale
Bundesverband eV**

(Bundesgerichtshofin esittämä ennakkoratkaisupyyntö)

Ennakkoratkaisupyyntö – Liikenne – Lentoliikenteen harjoittamisen yhteiset säännöt unionissa – Asetus (EY) N:o 1008/2008 – Tariffisäännökset – 22 artiklan 1 kohta – 23 artiklan 1 kohta – Tiedot, jotka vaaditaan yleisölle tarjotuista hinnoista ilmoittamisen yhteydessä – Velvollisuus ilmoittaa verojen, maksujen, lisämaksujen tai palvelumaksujen todellinen määrä – Hinnoittelun vapaus – Käsittelymaksun periminen tilanteessa, jossa matkustaja on peruuttanut lentovarauksen tai hän ei ole saapunut lennolle – Kuluttajansuoja

Tiivistelmä – Unionin tuomioistuimen tuomio (neljäs jaosto) 6.7.2017

1. *Liikenne – Lentoliikenne – Lentoliikenteen harjoittamisen yhteiset säännöt unionissa – Asetus N:o 1008/2008 – Hinnoittelu – Tiedot, jotka vaaditaan matkustajille tarjotuista hinnoista ilmoittamisen yhteydessä – Velvollisuus ilmoittaa lentohinnan tai kuljetusmaksun lisäksi yleisön maksettaviksi tulevien verojen, maksujen, lisämaksujen tai palvelumaksujen todelliset määrät*

(Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen N:o 1008/2008 23 artiklan 1 kohdan kolmas virke)

2. *Liikenne – Lentoliikenne – Lentoliikenteen harjoittamisen yhteiset säännöt unionissa – Asetus N:o 1008/2008 – Hinnoittelu – Hinnoittelun vapaus – Lentoliikenteen sopimusten yleisiin sopimusehtoihin sisältyvä ehto, jonka mukaan matkustajalta, joka on peruuttanut lentovarauksen tai ei ole saapunut lennolle, voidaan periä käsittelymaksu – Sellaisen kansallisen lainsäädännön hyväksyttävyyys, jolla unionin kuluttajansuojaa koskevat säännökset on saatettu osaksi kansallista oikeutta ja jonka perusteella tällainen ehto voidaan todeta pätemättömäksi*

(Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen N:o 1008/2008 22 artiklan 1 kohta)

1. Lentoliikenteen harjoittamisen yhteisistä säännöistä yhteisössä 24.9.2008 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 1008/2008 23 artiklan 1 kohdan kolmatta virkettä on tulkittava siten, että lentoliikenteen harjoittajien on lentohintojensa julkaisemisen yhteydessä eriteltävä kyseisen asetuksen 23 artiklan 1 kohdan kolmannen virkkeen b–d alakohdassa tarkoitettujen asiakkaiden maksettaviksi tulevat verot, lentoasemamaksut ja muut maksut, lisämaksut ja palvelumaksut, eivätkä ne näin ollen voi sisällyttää näitä maksuja – edes osittain – mainitun asetuksen 23 artiklan 1 kohdan kolmannen virkkeen a alakohdassa tarkoitettuun lentohintaan.

Tämä tulkinta saa tukea lainsäädännön, johon pääasiassa kyseessä oleva säännös sisältyy, tarkoituksen ja sen asiayhteyden tarkastelusta. Asetuksen N:o 1008/2008 23 artiklan 1 kohdalla pyritään takaamaan muun muassa jäsenvaltion alueella sijaitsevalta lentoasemalta lähtevän lentoliikenteen hinnoista

tiedottaminen ja hinnoittelun avoimuus ja jolla näin ollen myötävaikutetaan näitä palveluja käyttävän asiakkaan suojaamiseen. Tiedottamiseen ja hintojen avoimuuteen liittyvää tavoitetta ei saavutettaisi, jos asetuksen N:o 1008/2008 23 artiklan 1 kohdan kolmatta virkettä olisi tulkittava niin, että siinä tarjotaan lentoliikenteen harjoittajille vapaus valita, sisällyttävätkö ne verot, lentoasemamaksut, muut maksut, lisämaksut ja palvelumaksut lentohintaan vai ilmoittavatko ne kyseiset maksut erikseen.

Näin ollen asetuksen N:o 1008/2008 23 artiklan 1 kohdan kolmannen virkkeen toisenlainen tulkinta olisi omiaan viemään mainitulta säännökseltä kokonaan tehokkaan vaikutuksen. Nimittäin yhtäältä asetuksen N:o 1008/2008 23 artiklan 1 kohdan kolmannen virkkeen b–d alakohdassa mainittujen maksujen sisällyttäminen osittain lentohintaan johtaisi vain sellaisten summien erittelemiseen, joilla ei ole todellisuusperustaa. Toisaalta näiden maksujen sisällyttämisestä kokonaan lentohintaan seuraisi se, että esitetty lentohinta voisi olla samansuuruinen kuin lopullinen hinta. Velvollisuudesta ilmoittaa lopullinen hinta säädetään jo kyseisen säädöksen 23 artiklan 1 kohdan toisessa virkkeessä.

(ks. 29–32 ja 36 kohta sekä tuomiolauselman 1 kohta)

2. Asetuksen N:o 1008/2008 22 artiklan 1 kohtaa on tulkittava siten, että se ei ole esteenä sille, että sovelletaan kansallista lainsäädäntöä, jolla kuluttajasopimusten kohtuuttomista ehdoista 5.4.1993 annettu neuvoston direktiivi 93/13/ETY on saatettu osaksi kansallista oikeutta ja jonka perusteella sellainen yleinen sopimusehto, jonka mukaan asiakkailta, jotka eivät ole saapuneet lennolle tai jotka ovat peruuttaneet varauksensa, voidaan periä erillinen käsittelymaksu, voidaan todeta pätemättömäksi.

Kyse on näin ollen kuluttajansuojasta annetusta yleisdirektiivistä, jota on sovellettava kaikilla taloudellisen toiminnan aloilla. Näin ollen se seikka, ettei kyseistä direktiiviä sovelleta lentoliikenteeseen, josta säädetään asetuksella N:o 1008/2008, voidaan hyväksyä ainoastaan sillä ehdolla, että soveltamatta jättämisestä säädetään selkeästi kyseisessä asetuksessa. Mainitun asetuksen N:o 1008/2008 22 artiklan, joka koskee hinnoittelun vapautta, ja kyseisen asetuksen muiden säännösten sanamuodosta ei voida tehdä tällaista johtopäätöstä, vaikka direktiivi 93/13 oli voimassa jo silloin, kun kyseinen asetus annettiin.

Myöskään asetuksen N:o 1008/2008 22 artiklan 1 kohdan tarkoituksesta ei voida päätellä, etteivät yleiset säännöt, joilla suojataan kuluttajia kohtuuttomilta sopimusehdoilta, koske lentoliikenteen sopimuksia. Näin ollen lentoliikenteen kuljetus- ja rahtimaksuista 23.7.1992 annetun neuvoston asetuksen (ETY) N:o 2409/92 (EYVL 1992, L 240, s. 15), joka kumottiin asetuksella N:o 1008/2008, johdanto-osan viidennessä perustelukappaleessa todetaan, että oli syytä ”täydentää hintojen vapaata määräytymistä säännöksillä, joilla turvataan kuluttajien ja teollisuuden edut”.

Syyskuun 18. päivänä 2014 annetun tuomion Vueling Airlines (C-487/12, EU:C:2014:2232) perusteella ei voida päätyä erilaiseen päätelmään. Mainitussa tuomioissa unionin tuomioistuin katsoi, että asetuksen N:o 1008/2008 22 artiklan 1 kohta on esteenä siinä asiassa kyseessä olevan kaltaiselle lainsäädännölle, jonka tarkoituksena on velvoittaa lentoliikenteen harjoittajat – kaikissa tilanteissa – kuljettamaan niiden matkustajien lennolle kirjatut matkatavarat voimatta vaatia lisämaksua tästä kuljettamisesta. Sen sijaan unionin tuomioistuin ei millään tavoin ilmaissut, että hinnoittelun vapaus on yleisesti ottaen esteenä minkä tahansa kuluttajansuojan liittyvän säännön soveltamiselle.

Mainitusta tuomiosta ei siten voida päätellä, että asetuksen N:o 1008/2008 22 artiklan 1 kohta olisi esteenä kansallisen lainsäädännön, jolla unionin kuluttajansuojaa koskevat direktiivin 93/13 kaltaiset säännökset, on saatettu osaksi kansallista oikeutta, soveltamiselle.

Edellä esitetystä seuraa, ettei asetuksen N:o 1008/2008 22 artiklan 1 kohdassa säädetty unionin sisäisen lentoliikenteen hinnoittelun vapaus ole esteenä tällaisen kansallisen lainsäädännön soveltamiseksi lentokuljetuspalveluista tehtyihin sopimuksiin. Päinvastainen vastaus johtaisi siihen, että kuluttajilta

evättäisiin heille lentoliikenteen hinnoittelun alalla direktiivin 93/13 nojalla kuuluvat oikeudet ja että lentoliikenteen harjoittajien sallittaisiin – valvonnan puutteessa – sisällyttää matkustajien kanssa tehtyihin sopimuksiin hinnoittelua koskevia kohtuuttomia ehtoja.

(ks. 44–52 kohta ja tuomiolauselman 2 kohta)